

К Р А Є З Н А В С Т В О

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Заснований у квітні 1927 року Українським комітетом краєзнавства
Репресований у 1930 році

Відроджений 1993 року з ініціативи Національної спілки краєзнавців України

3/4(96/97)'2016

З М І С Т

Головний редактор
Олександр Реєнт

Редакційна колегія:
Олег Бажан
(перший заступник
головного редактора)

Олександр Удод
(заступник
головного редактора)

Лев Баженов
Віль Бакіров
Геннадій Бондаренко
Володимир Великочий

Сергій Гальчак
Микола Головка
Олександр Гончаров
Олександр Гуржій
Віктор Даниленко
Володимир Дмитрук
Олександр Добржанський
Олександр Завальнюк
Михайло Косило
Віктор Коцур

Олександр Лисенко
Руслана Маньковська
Володимир Милько
Олексій Нестуля
Олександр Рубльов
Григорій Савченко
Валерій Смолій

Засновники:
Національна спілка
краєзнавців України
Інститут історії України
НАН України

**Виходить
щоквартально**
ISSN 2222-5250

Матеріали Листопадового Пленуму НСКУ 2016 року

Інформаційне повідомлення про Пленум Правління НСКУ 5

Про напрями діяльності НСКУ за червень 2015 р. – листопад 2016 р.
(Виступ голови Національної спілки краєзнавців України
Олександра Реєнта) 8

До 160-річчя з дня народження Івана Франка

Олександр Реєнт (м. Київ). Іван Франко – співець єдності України . . . 11

Ростислав Конта (м. Київ). Краєзнавчі дослідження І. Франка:
історіографічні інтерпретації 17

Валерій Левченко, Галина Левченко (м. Одеса). Одеська рецеп-
тивна франкіана наприкінці XIX – на початку XXI ст.: періодизація,
динаміка, особливості 26

Наталія Мех (м. Київ). Постать православного письменника-
апологета Івана Вишенського у творчості І. Франка 51

Історія міст і сіл України: історико-теоретичні проблеми вивчення

Ігор Козак, Ганна Козак (м. Люблін). Аналіз поселень Ярославсько-
го повіту від другої половини XVIII століття із застосуванням GIS 57

Євген Букет (м. Київ). До проблеми датування населених пунктів
на території сучасного Макарівського району Київської області 63

Регіональні аспекти історичної демографії

Анастасія Момот (м. Полтава). Демографічна характе-
ристика населення села Погреби за даними Генерального опису
1765-1769 рр. 77

Ігор Сердюк (м. Полтава). Вікова структура дитячого населення
Гетьманщини в другій половині XVIII ст. 87

Церковно-історичне краєзнавство: витоки та сучасний дискурс

Документи з історії парафіяльного церковного землеволодіння на Брацлавщині кінця XVIII – першої чверті XIX століть (на матеріалах села Парпурівці Вінницького повіту). *Вступна стаття і публікація Арсена Зінченка (м. Київ) та Олеся Петренка (м. Вінниця) . . .* 95

Музейництво в Україні: історія та проблеми сучасного розвитку

Руслана Маньковська (м. Київ) Музейна Франкіана: ретроспекція творення 121

Андрій Бойко-Гагарін (м. Київ). Дореволюційні газети як джерело вивчення історії музейної справи в Україні 134

Медичне краєзнавство: суть та науково-дослідницький потенціал

Володимир Альков, Ігор Робак (м. Харків). Проблема проституції на теренах Харківської губернії у XVIII – на початку XX ст.: соціальний та медичний аспекти 147

Олександр Осипенко (м. Одеса). Медичне забезпечення мешканців сільських громад в окупованих південно-західних теренах України («Трансїстрія» 1941-1944 рр.) 159

Теоретично-методологічні засади освітянського краєзнавства

Дмитро Титаренко (м. Кривий Ріг). Доля навчальної літератури під час нацистської окупації України на території зони військової адміністрації 167

Назар Зьолковський (м. Львів). Проблема житлового забезпечення студентів вищих навчальних закладів Львова у 1944–1965 рр. 175

Історія України у світлі регіональних досліджень

Олег Проців (м. Івано-Франківськ). Господарське та культурне значення спортивного рибальства у Галичині XIX – початку XX ст. 187

Віктор Саранча (м. Кременчук). Соціально-демографічні процеси у Полтавській губернії під час Першої світової війни 202

Джерела та біографічні студії

Володимир Кудлач (м. Одеса). Одеські адреси скульптора Бориса Едуардса 213

Людмила Пекарська (м. Лондон), Лариса Федорова (м. Київ). «Хто ми? Чиї ми діти? Хто були наші предки?» (до 140-річчя від дня народження і 60-річчя від дня смерті Вадима Щербаківського) 220

Дар'я Черкаська (м. Київ). «Чи знають товариші історики?» Лазар Славін у контексті боротьби з «українською буржуазною наукою» 241

Олег Бажан (м. Київ). Вадим Золотарьов (м. Харків). «Ті хто натискали на гачок»: коменданти НКВС УРСР та УНКВС Київської області у часи «Великого терору» 251

Рекомендовано до друку
Вченою радою Інституту
історії України НАН
України (*протокол № 12
від 8.12.2016 р.*)

Журнал зареєстровано
Міністерством юстиції
України (*Свідоцтво про
державну реєстрацію
друкованого засобу масової
інформації – серія КВ № 1722
від 06.12.1995 р.*)

Постановою президії
ВАК України № 05/2
від 27.05.2009 р.
журнал внесено до переліку
наукових фахових видань, у
яких можуть публікуватися
результати дисертаційних
робіт на здобуття наукових
ступенів доктора
і кандидата наук
за спеціальностями
«Історичні науки»
(*Бюлетень ВАК України. –
2009. – № 8.*)

Журнал включено до біб-
ліографічної бази даних
наукових публікацій РІНЦ

Усі права застережені.
Передрук дозволено тільки
за згодою редколегії.

Адреса редакції:

01001, м. Київ-1,
вул. М. Грушевського, 4,
кім. 212
тел.: 278-02-38, 279-13-88

E-mail:

bazhanchio@ukr.net

Електронна версія:

www.history.org.ua

www.nbu.gov.ua

www.nsku.org.ua

© Національна спілка
краєзнавців України, 2016

© Інститут історії України
НАН України, 2016

**Число
журналу
видано
за підтримки
ЛИСУН
Людмили
Іванівни –
директора
приватного
сільськогоспо-
дарського
підприємства
«Плешкані»,
депутата
Золотоніської
районної ради
Черкаської
області**

На першій сторінці
обкладинки:
пам'ятник Івану Франку
в Києві.
Автори – скульптори:
А. Білостоцький,
О. Супрун;
архітектор М. Іванченко

Національна спілка краєзнавців України: панорама сучасного життя

- Володимир Дмитрук (м. Київ)*. Вручення Премії імені академіка Петра Тронька 2016 року 285
- Володимир Милько (м. Київ)*. У Національному музеї народної архітектури та побуту України відкрито будинок-музей академіка Петра Тронька 288
- Тарас Нагайко (м. Переяслав-Хмельницький)*. V «Сікорські читання» у Переяславі 291
- Лауреати Премії імені Дмитра Яворницького 2016 року 294

Наукова інформація

- Інна Чеховська (м. Київ)*. Путівник по мережевих краєзнавчих ресурсах ОУНБ України на сайті Національної історичної бібліотеки України 297
- Федір Курляк (м. Лондон)*. Наукова конференція до 70-річчя Союзу Українців у Великій Британії 302
- Володимир Милько (м. Київ)*. XIV Всеукраїнська наукова історико-краєзнавча конференція «Українське краєзнавство в соціокультурному просторі: історичні ретроспекції та виклики сучасності» 308

Огляди

- Ірина Петренко (м. Полтава)*. Нове видання в історико-краєзнавчих дослідженнях сіл Полтавщини 311
- Людмила Рабчевська (м. Київ)*. Образ Київського лівого бережжя .. 314
- Людмила Ковпак (м. Київ)*. Жива пам'ять про повоєнний голод 1946-1947 років: спогади очевидців 316
- Микола Дмитренко, Лідія Козар (м. Київ)*. Монументальні видання наукової спадщини Василя Доманицького 318
- Олена Титова (м. Київ)*. Музей і суспільство: новітні підходи до діалогу 324

Про авторів 326

Вимоги щодо оформлення статей 328